

Positieve en Negatieve Reversals in de RSI

De technisch analist beschikt over een breed scala aan instrumenten om een oordeel te vormen over het toekomstig koersverloop van een financiële waarde. Naast de prijsgrafiek, die veelal de basis vormt, zijn in de loop der jaren tal van indicatoren ontwikkeld. Eén indicator steekt qua naamsbekendheid ver boven de andere indicatoren uit. Het gaat om de Relatieve Sterkte Indicator, een momentum-indicator. Veel mensen gebruiken deze indicator voor het bepalen van *oversold* en *overbought* indicaties. Daarnaast wordt de indicator veelvuldig gebruikt om Divergenties tussen koersverloop en indicator te bepalen. Wat weinig mensen weten, is het gegeven dat de RSI zich ook leent voor de bepaling van koersdoelen. Deze techniek staat bekend onder de naam *Reversal* en wordt beschreven in "Technical Analysis for the Trading Professional" van Constance Brown.

Bij Divergenties draait het om afwijkingen tussen koers en indicator. Bij Reversals draait het ook om afwijkingen tussen koers en indicator. De afwijking waarnaar gezocht wordt, staat bij deze technieken echter precies tegenover elkaar. Zoals bij veel mensen bekend, zoekt de analist bij Divergenties naar hogere toppen in de koers en lagere toppen in de indicator in het geval van Negatieve Divergentie. Bij Positieve Divergentie wordt juist gezocht naar lagere bodems in de koers die samenvallen met hogere bodems in de indicator. Bij de Reversal verloopt dit proces omgekeerd. Oftewel, hogere toppen in de indicator en lagere toppen in de koers duiden op een Negatieve Reversal. Lagere bodems in de indicator die samenvallen met hogere bodems in de koers duiden op een Positieve Reversal.

Wanneer u even de tijd neemt om het bovenstaande in u op te nemen, zult u hoogstwaarschijnlijk al gauw de logica van dit patroon inzien. Bij een Negatieve Reversal geeft de indicator bij een lagere koers al aan dat de beweging omhoog overspannen is. De negatieve implicatie die een overspannen indicator veelal met zich meebrengt, ontstaat nu al bij een lagere koers. Vice versa geldt dit verhaal voor de Positieve Reversal. De indicator geeft bij een hogere koers al aan dat de beweging neerwaarts overdreven wordt. De positieve implicatie van dit overspannen zijn, treedt dus al bij een hogere koers op. Het patroon leent zich niet alleen voor de bepaling van de waarschijnlijkheid van bodem- of topvorming. Het patroon leent zich ook voor de bepaling van een koersdoel.

Bij een Positieve Reversal wordt gezocht naar twee achtereenvolgende lagere bodems in de RSI die samenvallen met twee hogere bodems in koers. Tussen deze twee bodems in de RSI heeft de indicator uiteraard een top gevormd. Voor de berekening van het koersdoel wordt de slotprijs genomen van de koers die samenvalt met het hoogste niveau van de RSI tussen de twee gedefinieerde bodems in. Let wel, het gaat om de hoogste koers die samenvalt met het hoogste niveau van de RSI. Dus niet de tussenliggende hoogste koers. De hoogste koers hoeft immers niet samen te vallen met het hoogste niveau van de RSI. Op het niet samen vallen van de toppen is het principe van de divergentie gebaseerd. Daarnaast gaat het om de slotkoers. De RSI maakt immers gebruik van slotprijzen. Dus niet de intra-dag hoogste koers, maar de slotkoers.

Wanneer al deze koersen bekend zijn, is de berekening vervolgens eenvoudig: Neem het verschil tussen de koers van de hogere koersbodem met de lagere koersbodem en tel dit op bij de slotkoers die samenviel met de hoogste tussenliggende RSI waarde. Als voorbeeld dient de grafiek van Versatel.

Eind april maakte de koers van Versatel een bodem. Deze bodem lag hoger dan de bodem die daaraan voorafging in oktober vorig jaar. Wordt echter de RSI bekeken, dan kan worden geconstateerd dat deze tot diepere waarden was weggezakt. De twee niveaus zijn aangegeven met een X en een Y. Tussen deze twee bodems in de RSI heeft de indicator midden december een hoogste waarde laten zien. Dit niveau is aangegeven met een Z. Neem nu de slotprijzen van de koers die samenvallen met de aangegeven punten in de RSI. De rekensom is dan als volgt:

$$(X-Y) + Z = \text{nieuwe koersdoel}$$

Voor de tegenhanger, te weten de Negatieve Divergentie, wordt de boven beschreven exercitie uiteraard omgedraaid. Neem de slotkoers die samenvalt met de twee toppen. Neem daarnaast de slotkoers die samenvalt met het tussenliggende dieptepunt op de RSI. Trek vervolgens het verschil tussen de toppen af van de slotkoers op het diepste punt van de RSI. Tot slot nog een zeer belangrijke opmerking. Gebruik alleen een 14-perioden RSI. Ga dus niet variëren met de instelling van de indicator!!

Als afsluiting nog een keer de stelling die ik tijdens de presentatie gebruikte:

Als een oscillator disproportioneel stijgt of daalt t.o.v. de koersontwikkeling, dan zit je aan de verkeerde kant van de markt als je gepositioneerd bent in de richting van de oscillator.

Succes.

"Still confused, but at a much higher level."

Geert-jan Nikken